

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA, p. o. ZA ROK 2018

Polabské muzeum

Polabské muzeum
Poděbrady

Polabské národopisné muzeum
Píseň nad Labem

Vlastivědné muzeum
Nymburk

Muzeum Bedřicha Hrozného
Lysá nad Labem

Polabské muzeum, příspěvková organizace
Palackého 68
290 55 Poděbrady
IČO: 00069841

Úvod

Polabské muzeum, příspěvková organizace, spravovalo v roce 2018 svá následující pracoviště:

- **Polabské muzeum Poděbrady** (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty),
- **Památník krále Jiřího z Poděbrad** (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- **Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem**, areál muzea v přírodě,
- **Vlastivědné muzeum Nymburk** a objekt bývalé židovské synagogy,
- **Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem**,
- **Centrální depozitář Sadská**.

Kromě naplňování úkolů stanovených Plánem činnosti Polabského muzea byla činnost zaměřena i na plnění mnoha dalších úkolů a projektů. Ty vzešly jednak z běžné provozní činnosti a jednak byly zadány zřizovatelem Polabského muzea, Středočeským krajem. Dařilo se i plnění hlavního cíle, a to udržení počtu návštěvníků a příjmů Polabského muzea z hlavní činnosti.

Koncem ledna 2018 byla předložena Centru pro regionální rozvoj České republiky ke schválení žádost o dotaci z programu IROP na plánovanou akci Rekonstrukce Vlastivědného muzea Nymburk. V následujících měsících probíhalo hodnocení a v září 2018 jsme obdrželi oficiální informaci, že „...žádost o poskytnutí dotace se podle ustanovení § 14m odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel zamítá.“ Odůvodnění bylo následující: „Výše uvedená žádost o podporu je vyřazena z administrace z důvodu vyčerpání disponibilní alokace 76. výzvy IROP projekty s vyšším bodovým ohodnocením (v případě rovnosti bodů rozhoduje čas podání žádosti) a nemožnosti jejího navýšení, přestože splnila podmínky hodnocení projektů ... Z výše uvedeného důvodu není možné financovat způsobilé výdaje žádosti o podporu.“ V následujících měsících však bylo navrženo, že se financování celé akce ujme zřizovatel Polabského muzea, Středočeský kraj. Do plánů investic Středočeského kraje na rok 2019 je navržena a schválena rekonstrukce Vlastivědného muzea Nymburk s tím, že by tato akce měla (mohla) vypuknout v druhé polovině roku 2019.

S touto plánovanou a očekávanou akcí byla postupně v celém Polabském muzeu zahájena příprava hlavně depozitárních prostor, neboť bude třeba v nadcházejících měsících zahájit stěhování sbírek umístěných v budově Vlastivědného muzea Nymburk. Proto bylo též zažádáno Ministerstvo kultury v rámci programů ISO o dotaci na pořízení nových úložných systémů. Vyhodnocení žádostí se očekává ve 2. čtvrtletí 2019. S očekávaným ukončením provozu v roce 2018 a následnou rekonstrukcí byla již v létě 2018 uzavřena veřejnosti expozice *Z dějin železnice* v objektu nymburské synagogy, neboť též končila dlouhodobá výpůjčka sbírkových předmětů Národního technického muzea v Praze a s ohledem na očekávané již smlouva nebyla záměrně prodloužena. Obdobný stav nastal i se zápůjčkou sbírek Židovského muzea v Praze v malé expozici *Dějiny Židů na Nymbursku*. S ohledem na výše uvedené skutečnosti bude provoz Vlastivědného muzea pro veřejnost s největší pravděpodobností ukončen k 30. 6. 2019. Také byla při této příležitosti podána ještě jedna žádost o financování z programu ISO/D, a to na restaurování sbírkových předmětů, které budou následně umístěny ve stálé expozici v nově rekonstruovaném Vlastivědném muzeu Nymburk. Výsledky opět budou známy začátkem 2. čtvrtletí 2019.

V závěru roku byla též vytvořena a podána již 3. monitorovací zpráva projektu ROP, spolufinancovaného Evropskou unií – Rozšíření areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Obdobná zpráva byla též vypracována ve spolupráci s městem Lysá nad Labem, týkající se však rekonstrukce Muzea Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem.

Hospodaření

V roce 2018 celkové náklady Polabského muzea činily 19.414.783,- Kč. Příspěvek od zřizovatele (Středočeského kraje) na provoz byl ve výši 15.986.273,- Kč. Celkové výnosy v roce 2018 činily 20.033.748,08 Kč. Kladný hospodářský výsledek z hlavní činnosti dosáhl výše 619.009,65 Kč. Příspěvek Polabského muzea ve výši 3.793.000,- Kč, vzešlý z hlavní činnosti organizace, je tvořen z příjmu za prodej vstupenek (3.246.000,- Kč) a příjmu za prodané zboží, jako jsou suvenýry a publikace (501.000,- Kč).

Organizační záležitosti

V pracovním poměru bylo v Polabském muzeu v roce 2018 celkem zaměstnáno na 41 osob, tj. na přepočtené úvazky 30 osob. V Polabském muzeu pracovalo celkem 13 odborných pracovníků. K poslednímu srpnu ukončila své pracovní působení kolegyně dokumentátorka na pracovišti Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem. V listopadu se po ukončení uvolněné funkce vrátil historik na své původní pracoviště ve Vlastivědném muzeu Nymburk. Jisté komplikace v oblasti správy sbírek zapříčinila dlouhodobá pracovní neschopnost našeho kolegy, který má na starosti evidenci sbírek.

Expozice

Návštěvníkům bylo k dispozici v Polabském muzeu v roce 2018 v pěti muzejních pracovištích (Polabské muzeum Poděbrady, Památník krále Jiřího z Poděbrad, Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, Vlastivědné muzeum Nymburk, Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem) celkem 10 stálých expozic. Některé expozice jsou však poskládány zpravidla z několika na sebe navazujících částí, či se v mnoha ohledech doplňují. Příkladem je expozice v PNM Přerov nad Labem, která se skládá z mnoha dílčích částí tvořících celek s názvem *Život lidu na polabské vesnici od poloviny 18. do poloviny 20. století*.

Výstavy Polabského muzea v roce 2018

Odborní pracovníci připravili pro návštěvníky Polabského muzea v průběhu roku 20 výstav. Z vlastní produkce Polabského muzea vzešlo 10 a zbývajících 10 bylo převzato od jiných subjektů (autorů).

V žebříčku nejúspěšnějších výstav jsou tradičně vánoční a velikonoční výstavy pořádané již téměř tři desetiletí v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Nezanedbatelný vliv na návštěvnosti těchto projektů mají doprovodné programy, a to jak pravidelné víkendové předvádění lidových řemesel, tak dílničky pro organizované školní děti.

Se zájmem veřejnosti a hlavně škol se setkala výstava *První republika – 100 let samostatného státu*. Výstava byla zaměřena na události před sto lety a období I. republiky na Poděbradsku. Pro školy byl připraven doprovodný program a výstavu doplnila i přednáška pro veřejnost. Další zajímavou výstavou k významné dějinné události byla výstava *Poděbradsko v roce 1968*.

Tradiční se také stávají výstavy pořádané ve spolupráci s městem Poděbrady u příležitostí Dne Poděbrad. Výstava při této příležitosti proběhla ve dnech 2. 3. – 9. 3. 2018 a pro tento rok se poprvé prezentovala v Památníku krále Jiřího z Poděbrad. Výstava nesla název *Poděbradská historická výročí* a opět se setkala se zvýšeným zájmem nejen poděbradské veřejnosti.

Mimo plán byla uspořádána výstava fotografií seniorů *Česko očima seniorů*, a to ve spolupráci se serverem pro seniory i60.cz v Polabském muzeu Poděbrady, a také krátkodobá výstava *Architektura Středočeského kraje*, která byla umístěna v prostorách nymburské synagogy.

Proti původním plánům, kdy se počítalo s ukončením provozu Vlastivědného muzea Nymburk v letních měsících, bylo nutno s ohledem na pokračování provozu připravit další výstavní program.

Polabské muzeum Poděbrady

07. 12. 2017 – 02. 02. 2018: Když půlnoc odbíjí
12. 12. 2017 – 10. 02. 2018: Loutková divadélka
09. 02. 2018 – 25. 03. 2018: 65 let ZUŠ Poděbrady
07. 04. 2018 – 17. 06. 2018: Milan Exner – 70. K životnímu jubileu významného poděbradského výtvarníka
28. 06. 2018 – 15. 01. 2019: První republika – 100 let samostatného státu
01. 08. 2018 – 31. 10. 2018: Poděbradsko v roce 1968
13. 10. 2018 – 15. 11. 2018: Česko očima seniorů
20. 11. 2018 – 13. 01. 2019: Vánoční pozdrav – výstava vánočně laděných pohlednic

Památník krále Jiřího z Poděbrad

02. 03. 2018 – 09. 03. 2018: Poděbradská historická výročí – Výstava ke Dni Poděbrad

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem

16. 03. 2018 – 15. 04. 2018: Jaro na vsi – tradiční velikonoční výstava v celém areálu skanzenu
16. 03. 2018 – 31. 10. 2018: Háčkem a jehlicemi
16. 03. 2018 – 31. 10. 2018: Dětský svět před 100 lety
10. 05. 2018 – 31. 10. 2018: Polabský venkov před 50 lety
16. 11. 2018 – 30. 12. 2018: Lidové Vánoce v Polabí – tradiční vánoční výstava v celém areálu skanzenu

Vlastivědné muzeum Nymburk

16. 11. 2017 – 07. 01. 2018: Kam jsme chodili do školy - z historie škol v Nymburce
09. 02. 2018 – 15. 04. 2018: Jan Paulů – Nymburský patriot tělem i duší
04. 05. 2018 – 01. 07. 2018: S Bohumilem na věčné časy
02. 10. 2018 – 02. 12. 2018: Papírové modely lepené nejen v Nymburce

Vlastivědné muzeum Nymburk – synagoga

19. 06. 2018 – 02. 10. 2018: Architektura Středočeského kraje (ve spolupráci s FOIBOS)

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

11. 08. 2017 – 21. 01. 2018: Lysá jak ji neznáte? - Výstava fotografií Antonína Leinera z 20. let 20. století
06. 02. 2018 – 31. 03. 2018: Jaroslav Cicu: „Obrazy slavných malířů štětcem Jaroslava Cicu“ a jeho vlastní tvorba
10. 04. 2018 – 02. 06. 2018: 20 letá tvorba Ing. Petra Gregora - Obrazy malované jehlou
12. 06. 2018 – 08. 09. 2018: Helena Grocholová: Polabí a příroda - výtvarná výstava
22. 09. 2018 – 19. 01. 2019: 150 let Sokola v Lysé nad Labem

Výstavy mimo prostory Polabského muzea

Polabské muzeum připravilo i výstavy mimo své prostory, a to zpravidla na základě požadavků pořádajících subjektů. Jednalo se o následující výstavy:

19. 05. 2018: Spisovatel Bohumil Hrabal. 20. ročník Hrabalova Kerska
19. 05. 2018: Škola včera a dnes – ZŠ Rožďalovice
04. 06. 2018 – 29. 06. 2018: 100 let republiky ve fotografiích Nymburka. Městská knihovna Nymburk
26. 10. – 19. 11. 2018: Rožďalovice v toku staletí – Stará škola Rožďalovice

Vedle krátkodobých výstav se Polabské muzeum podílelo i na realizaci dlouhodobé expozice v Muzeu Keltů v Dobšicích. Zde byla obnovená expozice otevřena od 1. 5. 2018.

Návštěvnost

Návštěvnost Polabského muzea v roce 2018 zaznamenala v celkových číslech mírný pokles oproti roku předchozímu, a to 3 676 osob (o 3 529 méně platících). Celkem Polabské muzeum navštívilo

65 321 osob, z toho bylo 56 254 osob platících a 9 067 zdarma (zpravidla děti předškolního věku, návštěvníci s volným vstupem, účastníci vernisáží apod.). Pokles návštěvnosti o 5 % (o 2 400 osob méně) byl zaznamenán hlavně v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem. Pokles návštěvnosti byl též zaznamenán v Polabském muzeu Poděbrady, kde ale do předchozích statistik zasahují konané mimořádné výstavy ke Dnům Poděbrad, které navštěvovalo kolem 2 000 osob. S konáním této výstavy v roce 2018 v Památníku krále Jiřího z Poděbrad se tato skutečnost promítla i do statistiky návštěvnosti Polabského muzea Poděbrady. Návštěvnost této výstavy v rámci Dnů Poděbrad však nedosahovala předchozích hodnot a do Památníku se přišlo podívat na 1 000 osob. Stagnace návštěvnosti byla zaznamenána i u Vlastivědného muzea Nymburk, nepatrný nárůst byl zaznamenán v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem.

Zájem návštěvníků o prohlídku zajímavé expozice pokračoval v Památníku krále Jiřího z Poděbrad, kde byla opět překonána hranice 10 000 platících návštěvníků, a to o 1 022 osob.

Zaznamenaný pokles návštěvnosti je ale z dlouhodobého hlediska nepatrný a stále představuje 3. nejvyšší návštěvnost za posledních 5 let.

2018	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem		Polabské muzeum Poděbrady		Památník krále Jiřího		Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem		Vlastivědné muzeum Nymburk		Celkem
	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	
leden	0	0	349	21	0	0	89	13	280	22	774
únor	0	0	263	21	0	0	104	60	121	78	647
březen	5387	905	207	13	1003	13	71	15	134	9	7 757
duben	4623	792	211	10	996	25	112	110	195	13	7 087
květen	2254	375	310	30	1456	56	260	45	140	6	4 932
červen	1954	730	249	11	1434	157	113	63	213	29	4 953
červenec	2321	496	266	15	1748	107	138	26	173	9	5 299
srpen	3136	885	308	27	1650	102	115	14	145	6	6 388
září	1674	317	328	8	1393	33	90	93	137	7	4 080
říjen	1209	235	1063	40	939	109	181	98	198	61	4 133
listopad	2650	486	679	8	403	17	191	57	386	24	4 901
prosinec	11622	2142	327	3	0	0	129	8	127	12	14 370
celkem	36 830	7 363	4 560	207	11 022	619	1 593	602	2 249	276	
Celkem	44 193 ↓		4 767 ↓		11 641 ↑		2 195 ↑		2 525 ↓		65 321 ↓

↓ ↑ znamená pokles či nárůst návštěvnosti proti roku předchozímu

Aktuální vývoj návštěvnosti se promítl též do statistiky návštěvnosti podle výše vstupného. Ve sledovaném období byl zaznamenán proti předchozímu období nárůst v segmentu školních skupin a u skupin ostatních.

Rozložení skupin návštěvníků dle zaplaceného vstupného

	Dospělí (plné vstupné)	Děti 6–15 (snížené vstupné)	Studenti (snížené vstupné)	Senioři (snížené vstupné)	Rodinné (snížené vstupné)	Školní skupiny (snížené vstupné)	Ostatní skupiny (snížené vstupné)	Celkem Platících	Celkem Zdarma	Celkem
Celkem	21 222 ↓	3 471 ↓	1 311 ↓	8 556 ↓	5 859 ↓	13 231 ↑	2 604 ↑	56 254 ↓	9 067 ↓	65 321 ↓

↓ ↑ znamená pokles či nárůst návštěvnosti proti roku předchozímu

Přednášky

V průběhu roku 2018 vykonali odborní pracovníci Polabského muzea celkem na 25 přednášek, a to zpravidla pro skupiny školní mládeže (H. Lipavská, A. Lamprecht, O. Rašín, J. Kavánová), nebo seniory (J. Hrabětová, M. Kratochvíl), či pro další zájmové skupiny z řad veřejnosti, a to jak organizované, tak i neorganizované (M. Šandera, J. Hrabětová, A. Lamprecht a M. Kratochvíl). Uspořádané přednášky si vyslechlo celkem na 895 posluchačů.

Například přednáška M. Šandery – *Když mizí obojživelníci (nejen v Polabí), začne i člověk?*, se uskutečnila v rámci Středočeského ekosfestivalu, který pořádalo Ekocentrum Huslík (6. 2. 2018) za finanční podpory Středočeského kraje. Polabské muzeum se tak uspořádáním přednášky zapojilo do Středočeského ekofestivalu.

Ne všechny přednášky se odehrávaly v přednáškových prostorách, některé i venku v přírodě, což byly akce Žabí kvákání (27. 4., Lysá nad Labem) a Jizbický písák II (28. 4., Jizbice). Tyto akce byly pořádány jako muzejní večery Polabského muzea, ve spolupráci s organizací HERPETA, ZŠ T. G. Masaryka Lysá nad Labem a obcí Jizbice a zároveň byly součástí oslav Mezinárodního dne ochrany žab. Akce v Lysé nad Labem byla součástí oslav Dne Země v Lysé nad Labem. Typem akce se jednalo o exkurze a zároveň přednášky pod širým nebem, v Lysé nad Labem jedna část akce proběhla ve vnitřních prostorách ZŠ T. G. Masaryka.

Lektorské a doprovodné programy, přednášky ve školách

V nabídce Polabského muzea jsou pro organizované skupiny, od žáků mateřských škol až po studenty středních škol, různé doprovodné či lektorské programy. Jednak ke stálým expozicím (Příběh Polabí, Příběh archeologie, B. Hrozný, historie Lysé nad Labem, Středověký Nymburk a Bohumil Hrabal), tak i ke krátkodobým výstavám nebo k aktuálně probíhajícím výstavám (v roce 2018 to bylo například k výstavě *První republika* 52 lektorských programů pro 1 026 dětí, které realizovala A. Šeberlová jako muzejní pedagog).

V průběhu roku 2018 se uskutečnilo v Polabském muzeu (Poděbrady, Nymburk, Lysá nad Labem) na 80 lektorských programů pro celkem 1 530 žáků a studentů, což je proti předchozímu období nárůst o téměř 40 %.

Jako pravidelná součást velikonoční a vánoční výstavy v PNM Přerov n. L. opět byly připraveny pro objednané školní výpravy řemeslné dílničky, které využilo několik tisíc dětí (dětských školních organizovaných návštěvníků velikonoční a vánoční výstavy bylo na 7 790) a každý malý účastník si mohl pod lektorským dohledem vytvořit malý dárek z připraveného materiálu a hotový výtvar si odvézt s sebou domů.

Badatelská služba

Zdrojem informací pro celou řadu badatelů je zpřístupněný sbírkový fond Polabského muzea, a to jak trojrozměrné sbírky, tak hlavně sbírka písemností a fotografií. Nejčastěji badatelé využívají při bádání sbírky písemností uložených v archivech pracovišť Polabského muzea a služby Knihovny Polabského muzea. Osobně navštívilo Polabské muzeum v roce 2018 celkem 105 badatelů, někteří z nich muzeum navštívili opakovaně. Celkem za sledované období provedli odborní pracovníci na 250 badatelských úkonů, jako jsou např. odpovědi na písemné dotazy, konzultace a rešerše.

Publikační činnost

Své odborné zkušenosti a znalosti prezentují odborní pracovníci též formou publikační činnosti, která tak tvoří další segment prezentace práce Polabského muzea:

Aranka Součková:

Recenze: Modráčková, D. – Macháčková, H.: Historie unikátního hudebního nástroje a restaurování skleněných částí. Fórum pro konzervátory-restaurátory. Brno 2017,
Hračka v životě dítěte. Hračky od konce 19. do poloviny 20. století ze sbírek muzea. Nymburský zpravodaj, červen 2017

PhDr. Jana Hrabětová:

Poděbrady před sto lety, seriál k 100. výročí republiky, 12 dílů pro Poděbradské noviny (květen až říjen 2018 s fotografiemi z muzejního fotoarchivu)
Poděbrady 30 let po sametové revoluci, zpracování textů a výběr fotografií do kalendáře pro rok 2019, který vydalo Městské kulturní centrum Poděbrady

RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:

Pokračující tradice výstav hub v Poděbradech. Vlastivědný zpravodaj Polabí 48, Vytiskeno v roce 2018

Odborné konference a semináře

Možnosti zúčastnit se různých odborných setkání, seminářů či konferencí, a to jako pořadatelé, či přispěvatelé nebo posluchači, využili v roce 2018 následující odborní pracovníci Polabského muzea.

Aranka Součková:

15. 5. 2018: Odborné sekce pro dějiny skla České společnosti archeologické AV ČR, přednáška „Historické sklo a jeho preventivní konzervace“, ve spolupráci R. Kozáková NM Praha; ÚAPP SZČ Most
3. 9. 2018: Konference, odborná skupina Plasty při KKR AMG „Péče o moderní materiály v muzeích, galeriích, knihovnách a archivech“, přednáška „Výsadková přílba J. Valčíka a její preventivní konzervace“, VŠCHT Praha
11. 9. – 13. 9. 2018: Konference restaurátorů a konzervátorů, Mikulov

František Sýkora:

11. 9. – 13. 9. 2018: Konference restaurátorů a konzervátorů, Mikulov
27. 11. 2018: Historický seminář: Labe: „Spolehlivý sluha, zpučný pán“ a „Řeka Labe v lidských osudech“, Městský úřad Nymburk

RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:

27. 11. 2018: 5. seminář „Želva bahenní v ČR“. Seminář pracovní skupiny pro želvu bahenní pořádaný organizací HERPETA, Ekocentrem Huslík a Polabským muzeem (hlavní organizátor M. Šandera, přednáška: Želva bahenní v ČR – možnosti návratu), Ekocentrum Huslík Poděbrady

Mgr. Miroslav Kratochvíl

4. 10. 2018: Komise muzejních historiků – Havlíčkův Brod, Muzeum Vysočiny – Havlíčkův dům

PhDr. Helena Lipavská

4. 10. 2018: Komise muzejních historiků – Havlíčkův Brod, Muzeum Vysočiny – Havlíčkův dům

MgA. Alena Šeberlová

27. 9. 2018: Porada muzejních edukátorů Středočeského kraje, Středočeský kraj – Krajský úřad

PhDr. Jan Vinduška:

27. 3. 2018: Workshop k jednotné propagaci PO Středočeského kraje, Středočeský kraj – Krajský úřad
11. 5. 2018: Školení GDPR - ochrana osobních údajů, Praha
13. 12. 2018: Školení Veřejné zakázky malého rozsahu – Středočeský kraj – Krajský úřad

Ediční činnost

Ve sledovaném období bylo hlavním edičním počinem Polabského muzea, kromě propagačních letáčků k výstavám, vydání dalšího čísla *Vlastivědného zpravodaje Polabí* 48/2017 (výkonný redaktor RNDr. Martin Šandera, PhD.).

Propagační činnost

Aktuálně velmi vyhledávaným komunikačním kanálem jsou sociální sítě, které dobře slouží k prezentaci akcí a činností Polabského muzea. Jsou to hlavně facebookové profily jednotlivých pracovišť a účet na Instagramu a Twitteru. Avšak jako základní informační zdroj pro prezentaci aktuálních výstav a dalších zajímavostí či sdělování důležitých informací slouží webové stránky Polabského muzea (www.polabskemuzeum.cz). Ty byly v září 2018 spuštěny v kompletně nově vytvořeném designu. Webové stránky navštívilo v roce 2018 celkem 63 690 unikátních návštěvníků.

Nelze také opomíjet klasické výlepové služby, které mají též nezanedbatelný vliv na propagaci hlavně krátkodobých výstav. Opět bylo v uplynulém období využíváno billboardových ploch a tzv. citilightů v prostorách pražského metra, doplněných o DL letáčky umístěné na několika desítkách distribučních míst nejen v Praze, ale i ve Středočeském kraji.

Velmi významný vliv na propagaci a následnou návštěvnost jednotlivých muzejních pracovišť Polabského muzea má jejich prezentace ve sdělovacích prostředcích, především v televizních stanicích, ale i v rozhlasu. V průběhu roku bylo natočeno několik televizních reportáží či vstupů (např. přímé vstupy České televize ze skanzenu a Památníku kr. Jiřího, pořad Toulavá kamera, Praha TV, TV Seznam), ale také i rozhlasových reportáží (Český rozhlas, Radio Blaník, Kiss rádio...) za účasti odborných pracovníků Polabského muzea (J. Vinduška, J. Hrabětová, M. Šandera, O. Rašíň, M. Kratochvíl). Další informace o výstavách a expozicích Polabského muzea byly zveřejněny formou novinových článků a informací v regionálním tisku (Nymburský zpravodaj, Lyské listy, MF DNES, Nymburský deník, Poděbradské noviny).

Akce pro veřejnost

Vedle pořádání výstav a prezentace formou stálých expozic se v Polabském muzeu odehrálo ještě mnoho dalších zajímavých akcí.

Jednou z nich je Festival muzejních nocí, kam se Polabské muzeum zapojilo již po jedenácté. Tradičními místy konání muzejních nocí bylo jednak Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, kde se akce odehrála jako dvoudenní, 25. a 26. 5. 2018, a to společně s celoměstskou akcí Lysá žije! Další muzejní noc, již osmá, se uskutečnila v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem v sobotu 2. 6. 2018. Muzejní noc v Poděbradech se konala 8. 6. 2018, a to jak v hlavní budově (a zahradě) Polabského muzea v Poděbradech, tak též v Památníku krále Jiřího z Poděbrad, kde měli návštěvníci možnost využít večerní komentované prohlídky Památníku krále Jiřího z Poděbrad.

V sobotu 27. 5. 2018 se v Polabském muzeu Poděbrady uskutečnilo „Tvořivé odpoledne s Milanem Exnerem“. Jednalo se o doprovodnou akci k aktuálně probíhající výstavě výtvarníka Milana Exnera, kde si zájemci mohli vyzkoušet práci s hrnčířskou hlinou.

Ve spolupráci s obcí Přerov nad Labem se v sobotu a v neděli 2. a 3. 6. 2018 uskutečnila ve spodní části areálu skanzenu hudební vystoupení, a to jak koncert vážné hudby, tak i folklorní vystoupení. V sobotu 2. 6. byl na pořadu *Slavnostní koncert u příležitosti 100. výročí vzniku Československa*, který přednesla Kolínská filharmonie a smíšené pěvecké sbory. O nedělní vystoupení se podělily folklorní soubory, účastníci se akce Polabská vonička.

Prostory výstavního sálu bednárna v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem se 9. 6. 2018 staly místem, kde se odehrál Mezinárodní den archivů. Při této příležitosti kolegové ze Státního okresního archivu Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem přivezli zájemcům z řad přerovských občanů i návštěvníků skanzenu, ukázat archivní materiály, uložené v okresním archivu, týkající se obce Přerov nad Labem.

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem se v sobotu 14. 7. 2018 stalo místem, kde byly slavnostně zahájeny Dny lidové architektury ve Středočeském kraji. Součástí programu bylo slavnostní představení publikace – *Lidová architektura – Severovýchod*, která seznamuje čtenáře s lidovou architekturou vymezené oblasti ve Středočeském kraji (Českobrodsko, okresy Nymburk, Mladá Boleslav a Praha Východ). O hudební vystoupení se postaral folklorní soubor Dykta z Přerova nad Labem. Pro zájemce o lidovou architekturu byla též připravena exkurze za lidovou architekturou Nymburska (Královéměstecsko a Rožďalovicko) a výstava *Lidové stavby Středního Polabí*, umístěná v dokončovaném památkově chráněném domu, přeneseném z Oskořínka.

S nečekaně obrovským zájmem návštěvníků (více jak 2 000 osob) se setkala akce *Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky*, která se již tradičně odehrává v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem. Tentokrát se akce uskutečnila v sobotu 11. 8. 2018 a opět jejím hlavním aktérem byla osobnost režiséra Zdeňka Trošky a jeho diktáty ve staré škole. Součástí akce byl bohatý doprovodný program, zaměřený převážně na dětské návštěvníky. Ti měli možnost si na několika stanovištích vyzkoušet svoji zručnost a důvtip.

Polabské muzeum za výrazné spolupráce s obcí Přerov nad Labem v sobotu 15. 9. 2018 uspořádalo již po několikáté *Dožínkovou slavnost – v zámku a podzámčí*. Tentokrát spolupráce s Českým rozhlasem nebyla naplněna, neboť Český rozhlas neumožnil vstup do zámku a ani na zámecké nádvoří, a to z důvodů bezpečnosti (s ohledem na údajně probíhající údržbové práce na střeše objektu). Letošní průvod, který vyšel od kapličky v dolní části areálu skanzenu, končil u brány zámku, kde bylo improvizované jeviště.

Již podruhé se Polabské muzeum aktivně, a to s vlastním stánkem, zúčastnilo ve dnech 5. a 6. října 2018 akce Gastrofestival 2018, na Výstavišti Lysá nad Labem. Cílem byla prezentace lidové stravy středního Polabí s ukázkami a ochutnávkami tradičních jídel a celková propagace Polabského muzea.

V rámci pořádání adventních koncertů zastřešených Středočeským krajem uspořádalo Polabské muzeum v poděbradském Divadle Na Kovárně v sobotu 8. 12. 2018 *Adventní koncert v podání hvězd vážné hudby*. Při této příležitosti vystoupila Kateřina Englichová (harfa), Vilém Veverka (hoboj), Jarmila Baxová (soprán) a Barbora Polášková (mezzosoprán).

Polabské muzeum opět poskytovalo prostor k setkávání členů *Společnosti přátel starého Nymburka*, ve Vlastivědném muzeu Nymburk a *Přírodovědného klubu Polabí*, v Polabském muzeu Poděbrady. Na těchto pravidelných setkáních opět nechyběly zajímavé přednášky členů a výměny poznatků z oborů jejich zájmů.

Významnou událostí pro Polabské muzeum byla ve středu 28. 3. 2018 návštěva Přerova nad Labem několika členy vlády ČR (Andrej Babiš, Ilja Šmíd, Klára Dostálová, Alena Schillerová), za doprovodu hejtmanky Středočeského kraje Jaroslavy Pokorné Jermanové a radních. Cílem byla prohlídka veřejnosti nepřístupného přerovského zámku a setkání se zde s generálním ředitelem Českého rozhlasu, který nastínil teoretické možnosti případných změn vlastnických práv (převod z Českého rozhlasu na Středočeský kraj). Poté hosté krátce nahlédli (časový harmonogram mnoho času na prohlídku nedovoloval) do areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Celý areál si však ještě předtím s velkým zájmem prohlédl ministr kultury Ilja Šmíd v doprovodu ředitele

Polabského muzea a radního pro kultury Středočeského kraje Karla Horčíčky a vedoucí odboru kultury a památkové péče Kateřiny Pešatové.

Práce se sbírkami a odborná činnost

Polabské muzeum spravuje rozsáhlý sbírkový fond pod názvem Sběrka Polabského muzea, která čítá více než 150 000 evidenčních čísel zapsaných v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury. Sběrka PM je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod číslem: MPB/002-05-13/243002. Vlastníkem Sběrky Polabského muzea je Středočeský kraj, zřizovatel Polabského muzea.

Sběrka Polabského muzea se skládá z následujících podsbírek:

- Geologická
- Botanická
- Zoologická
- Archeologická (prehistorie)
- Historická
- Numismatická
- Etnografická
- Výtvarné umění
- Knihy
- Další – Kabinet L. Kuby
- Jiná – Muzeum Královéměstečka
- Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá nad Labem
- Jiná – Městské muzeum v Sadské
- Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk

Práce se sbírkami je jednou z hlavních činností odborných pracovníků – kurátorů sbírek. V uplynulém roce byla tato činnost opět zaměřena na revize, reorganizace a ukládání přestěhovaných sbírek v centrálním depozitáři. Do Centrálního depozitáře byly přesunuty sádrové plastiky z depozitáře na poděbradském zámku, který pro potřeby Polabského muzea nebyl zcela vyhovující. V souvislosti s plánovanou rekonstrukcí Vlastivědného muzea Nymburk bylo potřeba též se zaměřit na nalezení volných kapacit v dalších depozitárních prostorech Polabského muzea.

Hlavní činnost odborných pracovníků se mj. dělila mezi správu a revize sbírkových fondů (zrevidováno 18 750 předmětů), vyřizování badatelských dotazů, přípravu a realizaci přednášek, výstav a expozic včetně průvodcovských služeb v expozicích.

Částečně odlišné požadavky jsou kladeny na pracovní činnost archeologa, který vedle standardní muzejní práce vykonává i některé úkony z oblasti státní památkové péče v oblasti archeologie – vydávání vyjádření ke stavebním činnostem a hlavně provádění terénních archeologických výzkumů nebo dohledů při stavbách rodinných domků, či průzkumy archeologických lokalit zasažených výstavbou.

V roce 2018 bylo realizováno v oblasti archeologické činnosti mj. následující:

Počet terénních výzkumů nebo dohledů		Počet vyjádření	Počet dokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory	Počet nedokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory
Hrazené	Nehrazené			
2	20 – rodinné domky	30	20 - negativní	4

V Archivu Polabského muzea (spravujícím cca 65 běžných metrů sbírky písemností) probíhá průběžná revize celého fondu, což je dlouhodobá činnost.

Pokračovala digitalizace evidence sbírek (katalogizačních karet) v systému BACH, kterých je již zdigitalizováno na 105 000. Odchodem kolegyně, která digitalizaci prováděla, se tato činnost částečně zpomalila. Průběžně probíhá i fotodokumentace sbírkových předmětů, dokumentů a fotografií ze sbírky písemností v archivu Polabského muzea. Na rok 2019 je plánován upgrade programu BACH, neboť stávající programové vybavení je již zastaralé a neumožňuje efektivní práci včetně zálohování dat a jejich sdílení.

Konzervování a restaurování

Odborným restaurátorským a konzervátorským zásahem prošlo celkem 115 jednotek či skupin sbírkových předmětů. Externích restaurátorů bylo využito při restaurování 14 jednotek sbírkových předmětů, a to v celkové částce 193 075,- Kč. Základním ošetřením ale prošlo významné množství sbírkových předmětů prezentovaných ve výstavách Polabského muzea. Na péči o sbírky bylo vynaloženo celkem 267 343,- Kč.

Mnoha restaurátorským zákrokům či konzervaci však předchází analytický průzkum, a to nejen u movitých sbírkových předmětů (např. nábytek, sklo, železná puklice apod.), ale i u nemovitých sbírkových předmětů, jako jsou objekty lidové architektury v areálu PNM Přerov nad Labem. V roce 2018 Polabské muzeum navázalo spolupráci s firmou Thermo sanace, kdy byly diskutovány možnosti sanace či doporučené postupy nápravných i preventivních opatření pro optimální uchování objektů lidové architektury.

Dezinsekčním zásahem zvaným fumigace (dezinfekční zákrok proti skladištním škůdcům a dřevokaznému hmyzu), prošel v roce 2018 celý Centrální depozitář Sadská (2x – v jarním a podzimním období), památkově chráněný objekt Kunhuta v Poděbradech a objekty areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem (1x), a to v celkovém nákladu 61 503,- Kč.

Monitoring stavu relativní vlhkosti a teploty (za pomoci přístrojů – datalogery) jak v expozicích, tak v depozitářích, patří k dalším činnostem spojeným s preventivní konzervací. S touto činností souvisejí případná opatření na dodržování vhodných klimatických podmínek pro jednotlivé sbírkové předměty či soubory předmětů jako je například následná instalace zvlhčovačů vzduchu v expozicích, nebo naopak odvlhčovačů, a to jak mechanických přístrojů, tak i za pomoci chemických absorbentů (např. jejich umístění do výstavních vitrín k regulaci optimální vlhkosti). Do této oblasti spadá péče o optimální způsob uložení výsadkové přilby parašutisty Josefa Valčíka, neboť se jedná v současnosti o velmi unikátní a křehký předmět, který je potřeba uchránit budoucím generacím.

Knihovna Polabského muzea

Knihovna Polabského muzea, která je evidovaná dle knihovního zákona, spravovala ke konci roku 2018 na 35 929 knihovních jednotek (knihy a časopisy). Roční přírůstek knihovního fondu činil celkem 90 knihovních jednotek (nové knižní přírůstky jsou následně uveřejněny na webu Polabského muzea), za což byla vynaložena částka přibližně 10 000,- Kč. Během roku se uskutečnilo celkem 176 výpůjček, a to jak zaměstnanci PM, kteří knihovnu využívají v rámci své odborné činnosti, tak také studenty a dalšími badateli, pro které je muzejní knihovna dostupným zdrojem informací.

Budovy ve správě Polabského muzea a jejich údržba a opravy

Polabské muzeum v roce 2018 spravovalo celkem 34 objektů (z nich 4 jsou kulturní památka):

- 32 budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou 3 kulturní památky (staročeská chalupa a dům z Oskořínku v areálu PNM Přerov nad Labem a bývalý špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech). Z celkového počtu 32 objektů se 25 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech, Nymburce a Sadské,
- 1 budovu pronajatou (synagoga Nymburk),
- 1 budovu v užívání (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka,
- 1 muzejní expozice v objektu jiného vlastníka (Památník krále Jiřího z Poděbrad – na zámku Poděbrady – kulturní památka – využívány 3 prostory na základě smlouvy o výpůjčce).

V průběhu roku 2018 byla prováděna nezbytná údržba objektů a zařízení ve správě Polabského muzea v rámci běžného provozu či odstraňování provozních závad a opotřebení. V areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem se hlavně jednalo o práce na odstranění závad elektroinstalace, případně práce tesařské. Pokračovaly práce na dokončování objektu z Oskořínku, kde probíhaly postupné práce na vnitřních hliněných vymazávkách a omítkách.

K významným investičním akcím, které se uskutečnily v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, patří celková rekonstrukce a rozšíření sociálního zařízení pro návštěvníky. Při této akci byla rozšířena stávající kapacita, která již byla na hraně únosnosti a celkový vzhled a komfort pro návštěvníky.

Projekčně byla připravena oprava statických poruch stodoly v areálu PNM Přerov nad Labem, která by měla být realizována v roce 2019. V posledním čtvrtletí byla též zahájena příprava projektové dokumentace na rekonstrukci střechy nad hospodářskou budovou u myslivny v PNM Přerov nad Labem. Bylo též přikročeno k přípravě a realizaci projektové dokumentace na rekonstrukci bývalého bytu v objektu klášter v Poděbradech se záměrem jeho adaptace na pracovny Polabského muzea, kterých je akutní nedostatek. Akce bude realizována v roce 2019.

K běžné údržbě patří i péče o zeleň, a to na všech pracovištích (Poděbrady, Nymburk, Sadská, Přerov nad Labem a Lysá nad Labem).

Samostatnou kapitolou je nezbytná údržba a péče o vozový park Polabského muzea. Vozový park byl koncem roku 2018 rozšířen o nově pořízený vůz Volkswagen Transporter, který bude využíván k přepravě rozměrnějších sbírkových předmětů apod.

Nezanedbatelnou část financí bylo potřeba vyčlenit na revize vyhrazených zařízení (plynové kotle, spalínové cesty, tlakové nádoby, plynovody, elektrorozvody, hasicí přístroje a hydranty, EZS apod.), případně na opravy a odstranění zjištěných nedostatků.

Zpráva o činnosti Polabského muzea v roce 2018 byla zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2018 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM).

V Poděbradech v březnu 2019

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea, p. o.